

Bilag 3

Ressourceteam på institutionsområdet

Baggrund

Det er i forbindelse med debatmøderne om chancelighed blevet understreget, at der er behov at styrke samarbejdet og det faglige sikkerhedsnet omkring sårbare og udsatte børn. Samarbejdet og den løbende kontakt imellem institutioner (samt dagpleje mv.) og andre faggrupper som sundhedsplejersker, socialrådgivere, psykologer mv. er generelt for lille og for varierende, og der er ikke på tværs af byen etableret strukturer, som i tilstrækkelig grad sikrer vidensdeling og en tidlig og tværfaglig indsats.

Denne problemstilling er tidligere blevet påpeget i forbindelse med analysen af den helhedsorienterede faglige support i BUF, som blev gennemført i efteråret 2012. Derfor er der også iværksat en indsats med henblik på at organisere den faglige support til institutionsområdet på en ny måde, hvor der dels arbejdes på pilotbasis i nogle områder, dels arbejdes med en fælles, bydækkende model, bl.a. inspireret af erfaringerne i pilotområderne.

En ny organisering af den faglige support falder godt i tråd med ønskerne om en større grad af tværfagligt samarbejde, vidensdeling og ikke mindst kontinuitet for institutionerne i forhold til de fagpersoner fra forvaltningen, som de samarbejder med.

Indhold

Målet med en ny organisering er at understøtte en bevægelse hen imod en tidligere og mere forebyggende indsats. Det vil kunne understøtte en tidligere og mere præcis, og i nogle tilfælde en mindre indgribende indsats for sårbare og udsatte børn. Indsatsen skal finde sted dels gennem det forum, der etableres for løbende tværfaglige drøftelser om bekymringer, pædagogik mv., og dels gennem det styrkede kendskab og relationer, der opstår igennem samarbejdet imellem institutioner og gennemgående supportpersoner.

Etableringen af ressourcecenter henter bl.a. inspiration fra de ressourcecentre, som aktuelt implementeres på skoleområdet. Her er de bærende ideer tværfagligt samarbejde, fællesskab om problemer og helhedsorienterede løsninger samt et grundlæggende princip om, at problemer mest hensigtsmæssigt løses i den kontekst, hvor de opstår. Pointen er, at tværfagligt samarbejde ikke handler om at videregive stoffet til andre faggrupper, men at arbejde ”side om side”.

I forlængelse heraf bør ressourcecenterne på institutionsområdet således danne rammen om en tværfaglig behandling af bekymringer, hvor de respektive faglige blikke på den enkelte sag komplimenterer hinan-

den og åbner op for nye perspektiver og løsninger. Derudover skal de understøtte et samarbejde imellem det pædagogiske personale og de faglige supportfunktioner om at sætte ind med tiltag omkring det enkelte eller grupper af børn, som understøtter inklusion og deltagelse i de eksisterende børnefællesskaber. De faglige supportfunktioner skal således ikke kun agere konsultativt, men medtænke det pædagogiske personale som en faglighed.

Hvordan kan ressourceteamene se ud?

Et ressourceteam består af en fast deltagereskare, som kan indskrænkes og udvides efter behov. Der afholdes jævnlige møder, fx minimum to timer pr. måned jf. igangværende pilotforsøg i et antal områder. Både konkrete bekymringssager og mere generelle pædagogiske udfordringer kan tages op til tværfaglig drøftelse på møderne. Det vil udover møderne være naturligt, at de faglige supportpersoner har mulighed for at lægge yderligere tid i den pågældende klynge eller netværk til konsultativt arbejde i form af fx observationer, sparring med det pædagogiske personale om konkrete tiltag mv. Dette indebærer dog ikke, at man som psykolog, støttepædagog eller anden supportperson har allokert al sin tid til de klynger eller netværk, hvis ressourceteam, man indgår i. Fordelingen af opgaver vil fortsat tage højde for kompetencer mv.

Et ressourceteam på institutionsområdet organiseres typisk omkring klyngen eller netværket, idet klynge- eller netværkslederen er den naturlige mødeleder. Klynge- eller netværkslederen afgør i dialog med ressourceteamets øvrige deltagere, hvad der skal på dagsordenen, hvem der inden for klyngen eller netværket indgår i ressourceteamet og hvilken indsats, der skal iværksættes på baggrund af de drøftelser, der har været i ressourceteamet. Det er også her, det afgøres, hvem der fremadrettet er tovholder på en konkret sag, så der sikres, at der handles og koordineres og at der ikke er noget, der 'falder imellem to stole'. Det er til enhver tid klynge- eller netværkslederen, som er ansvarlig for, at dette ansvar placeres, idet det naturligvis afhængigt af den enkelte institutions organisering (selvejende eller kommunal) varierer, hvem der har det endelige ansvar for det enkelte barn.

Udover klynge- eller netværkslederen er de enkelte institutioner repræsenteret ved enten de pædagogiske ledere og/eller særlige ressourcepersoner blandt det pædagogiske personale, som den enkelte klynge- eller netværksleder prioriterer.

Fra Børne- og Ungdomsforvaltningen er det oplagt, at følgende fagpersoner indgår:

- Psykolog
- Tale-hørelærer
- Sundhedsplejerske
- Støttepædagog(er)
- Evt. pædagogisk konsulent

Der har i forbindelse med debatmøderne om chancelighed også været talt om sprogvejledere og motorikvejledere, men der er i dag kun allokeret midler til fem sprogvejledere fordelt på de fem områder, og der er ikke en særlig motorikvejlederfunktion i områderne, som det er i dag. I nogle områder har en eller flere støttepædagoger en særlig motorisk kompetence og fysio- og ergoterapeutkompetencerne målrettet børn med motoriske vanskeligheder på almenområdet er også til stede i Den Ambulante Børneterapi, Børnecenter København (som dog forudsætter indstilling via sundhedsplejen eller hospitalerne). Herudover tilbyder det bydækkende kompetencecenter, der er etableret i specialdagtilbudsklyngen sparring og kurser inden for sansemotoriske problemstillinger, ligesom der er etableret Bevægelsesteam København, som er en indsats målrettet daginstitutionerne. Men kompetencen er altså ikke til stede som gennemgående og systematisk del af den faglige supportfunktion i områderne. Der vil dog i de fleste institutioner være en sprogansvarlig pædagog, ligesom der i varierende grad vil være pædagogisk personale med særlig viden om motorik.

Det er oplagt, at de socialrådgivere, som allerede er tilknyttet daginstitutionerne indgår i ressourceteamene.

Der er behov for at etablere en særlig konstruktion omkring dagplejen og de øvrige pasningstilbud, som ligger uden for daginstitutionsområdet med henblik på at også disse børn får glæde af ressourceteamet.

Udfordringer og mulige løsninger

Hvis Ressourceteamene skal virke i praksis, er det vigtigt at arbejde videre med følgende:

Tværfaglighed og samarbejde vs. klar placering af ansvar:

Det er i forbindelse med en styrkelse af det tværfaglige samarbejde og supporten til institutionerne i arbejdet med sårbare og udsatte børn, afgørende, at der ikke er 'for mange kokke' omkring det enkelte barn. Derfor skal der parallelt med styrkelsen af den tværfaglige dialog og indsats, arbejdes med entydige placeringer af ansvar og tovholderfunktion i forhold til den enkelte sag, der kommer op i ressourceteamet.

En særlig organisering omkring dagpleje og øvrige pasningstilbud

I de områder hvor man i øjeblikket på pilotbasis arbejder med ressourceteam, er disse alene etableret omkring klynger og netværk. Der er altså indtil videre ikke iværksat forsøg med eller prioriteret ressourcer til etablering af en særlig organisering af den faglige support omkring dagplejen og de øvrige pasningstilbud, der ligger uden for daginstitutionsområdet. Det vil dog være hensigtsmæssigt at arbejde på dette i sammenhæng med og forlængelse af en ny organisering af den faglige support på institutionsområdet.

Socialrådgiveres deltagelse i ressourceteam:

Det vil med de nuværende ressourcer til socialrådgivere i daginstitutioner ikke muligt at dække ressourceteamene i samtlige klynger og netværk. Som det ser ud i dag, dækker ordningen 30 ud af godt 118 klynger og netværk, og ordningen omfatter aktuelt ikke i område Amager Øst, City/Østerbro og Nørrebro.¹

For at muliggøre/understøtte socialrådgiverdeltagelse i ressourceteamene og styrke det sociale arbejde, som socialrådgiverne i dag udfører i de daginstitutioner, der har de mest udsatte børn, er der behov for en budgetudvidelse, som går på to ben:

- Særlige midler til de lokale børnefamilieenheder (BFCK), sådan at de i hvert område kan allokere/øremærke ressourcer til deltagelse i det tværfaglige og forebyggende arbejde i regi af ressourceteamene omkring klynger og netværk. Disse ressourcer skal gå til klynger, som ikke er omfattet af ordningen med socialrådgivere i daginstitutioner.
- En udvidelse af den nuværende ordning med socialrådgivere i daginstitutioner til at omfatte samtlige områder i byen med de mest udsatte børn, dvs. en udvidelse til hhv. Nørrebro, Amager Øst og City/Østerbro, som i dag ikke er omfattet af ordningen, samt en opgradering af en halvtidsstilling til en fuldtidsstilling i Brønshøj/Vanløse. Denne del retter sig ikke alene mod det tværfaglige og forebyggende samarbejde i regi af ressourceteamene, men imødekommer det behov for en særlig, udvidet social indsats, som nogle institutioner allerede har og som ikke vil kunne dækkes ind af ressourcer til deltagelse i ressourceteamene.

Sundhedsplejerskers deltagelse i ressourceteam

Sundhedsplejersker har, som det er i dag, allokert begrænsede timer til arbejdet med daginstitutioner (8 timer pr. år pr. institution), hvilket bl.a. er allokert til lovpligtigt hygiejnetilsyn. Det vil derfor i mange tilfælde være vanskeligt at prioritere tilstrækkeligt tid til at deltage fuldgyldigt i ressourcecenterarbejdet.

For at muliggøre en reel deltagelse i det tværfaglige samarbejde og den tidlige indsats for børn i daginstitutionerne er der behov for en tilførsel af midler til sundhedsplejerskerne, som øremærkes arbejdet i ressourceteamene. På baggrund af de erfaringer, man i bl.a. område Valby/Vesterbro indtil videre har gjort sig med sundhedsplejerskers deltagelse i ressourceteam, vurderes det, at der dels er behov for ressourcer til mødetid, dels er behov for at ressourcer til forberedelse og opfølgning på møderne. Erfaringerne er nemlig indtil videre, at sam-

¹ Det skyldes den oprindelige etablering af ordningen med socialrådgivere i dagtilbud, hvor områder og institutioner blev udvalgt på baggrund af lodtrækning med henblik på senere evaluering af effekter.

arbejdet i ressource teamene, afføder opfølgingsopgaver i tværfaglige samarbejdskonstellationer, hvilket falder godt i tråd med at styrke den tidlige, tværfaglige indsats. Givet at den månedlige mødetid i ressource teamene er ca. 2 timer, anbefales det derfor, at der allokeres i alt 5 timer til sundhedsplejerskerne pr. klynge/netværk.

Kompetenceudvikling/understøttelse

Der er aktuelt ikke afsat midler til kompetenceudvikling og/eller implementeringsunderstøttelse i forbindelse med etableringen af en ny organisering af den faglige support på daginstitutionsområdet. Hvis ressource teamene skal komme godt fra start og fungere efter hensigten, vurderes det, at der vil være behov for understøttelse i form af praksisnære kompetenceudviklingsforløb, der fokuserer på udvikling og kvalificering af kompetencer til tværfagligt samarbejde i praksis. Forløbene, der gennemføres af et antal underviserteam, der tilknyttes de enkelte områder (i lighed med de faglige implementeringsforløb for ressourcecentre på skolerne) skal både tilpasses lokale udfordringer og understøtte realiseringen af et ensartet serviceniveau på tværs af byen.

Forløbene skal bl.a. styrke kompetencer i forhold til:

- Teamudvikling: Tydeliggørelse af faglige og tværfaglige perspektiver og muligheder med henblik på relevante og helhedsorienterede løsninger for det enkelte barn og børnegrupper.
- Organisering: Maksimal profitering af de tværfaglige kompetencer i teamet parallelt med effektiv anvendelse af ressourcer og mødeaktivitet
- Implementering: Realisering af potentialerne i ressource teamet til understøttelse af det arbejde med chancelighed, som finder sted i de enkelte institutioner?

Økonomiske konsekvenser

Nedenfor er de økonomiske konsekvenser af behovene skitseret ovenfor angivet i en samlet tabel. Under tabellen er angivet, hvilke beregninger tallene baserer sig på.

Tabel 1. Serviceudgifter til ressource team mv.

1000 kr. – 2013 p/l	2014	2015	2016	2017
Serviceudgifter:				
Midler til BFCK til socialrådgiverdeltagelse i ressource team i klynger og netværk uden daginstitutionssocialrådgiver	1800	1800	1800	1800
Udvidelse af ordningen med socialrådgivere i daginstitutioner	4250	4250	4250	4250
Midler til sundhedsplejerskers deltagelse i ressource team	1890	1890	1890	1890

Tværfaglig kompetenceudvikling	2000	1000	-	-
Serviceudgifter i alt	9.940	8.940	7.940	7.940

* Vedr. midler til BFCK: beregningerne er udført med udgangspunkt i, at der afsættes 5 timer pr. måned pr. klynge/netværk (ca. 2 timer til mødeaktivitet og 3 timer til forberedende og opfølgende arbejde)

* Vedr. midler til sundhedsplejersker: beregningerne er udført med udgangspunkt i, at der afsættes 5 timer pr. måned pr. klynge/netværk (ca. 2 timer til mødeaktivitet og 3 timer til forberedende og opfølgende arbejde)

* Vedr. midler til tværfaglig kompetenceudvikling: Der er i forløbet indregnet 435 aktører fra de tværfaglige støttefunktioner fordelt med 75 støttepædagoger og sprogvejledere, 50 tale-hørelærere, 85 psykologer, 25 pædagogiske konsulenter og 200 ansatte i sundhedsplejen. Dertil kommer KL/PL og netværksledere/institutionsledere fra ca. 118 klynger og netværk. Der regnes med et underviserteam pr. område pr. forløb i ca. 6 måneder med mulighed for en differentieret opfølgning på udvalgte teams samt tværgående vidensdeling i 2014.